

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ŠKOLNÍ DRUŽINA PŘI ZŠ HRADEC KRÁLOVÉ POUCHOV,
K SOKOLOVNĚ 452, 503 41 HRADEC KRÁLOVÉ

Dokument vypracovala: Libuše Břeňová, vedoucí vychovatelka školní družiny
Dokument schválil: Mgr. Jiří Otčenášek, ředitel školy

MOTTO:

„ŘEKNI JIM TO, ZAPOMENOU TO,
UKAŽ JIM TO, ZAPAMATUJÍ SI TO,
ZAPOJ JE DO TOHO, POCHOPÍ TO.“ J. A. Komenský

OBSAH:

Charakteristika, umístění, vybavení školní družiny

Personální podmínky

Ekonomické podmínky

Podmínky BOZP

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Podmínky přijímání žáků do školní družiny

Materiální podmínky školní družiny

Provoz školní družiny

Spolupráce s třídními učiteli, vedením školy a jinými subjekty

Formy vzdělávání

Cíle vzdělávání

Vzdělávací a výchovné oblasti

1. Člověk a jeho svět
  - 1.1. Místo, kde žijeme
  - 1.2. Lidé kolem nás
  - 1.3. Lidé a čas
  - 1.4. Rozmanitost přírody
  - 1.5. Člověk a jeho zdraví

2. Informační a komunikační technologie
3. Umění a kultura

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení
2. Kompetence komunikativní
3. Kompetence k řešení problémů
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence občanská, činností a pracovní
6. Kompetence k naplnění volného času

Školní družina je součástí základní školy a nachází se rovněž v budově školy.

ŠD využívá pro svoji činnost čtyři učebny školní družiny a jednu třídu. Dvě oddělení jsou vybavena novým nábytkem, v jedné učebně ŠD je od února 2020 nový nábytek zapůjčen ze třídy, jedna učebna ŠD je vybavena nábytkem starším.

Žáci mají k dispozici sportovní pomůcky, stolní hry, hračky, stavebnice, výtvarný materiál, molitanové matrace, nové sestavy molitanových kostek, tři oddělení mají nové válečí postele. ŠD má k dispozici jednu starší televizi, jeden DVD přehrávač, jedno rádio, dva starší počítače. Vychovatelky ke své činnosti využívají vybavení ve třídách - PC a interaktivní tabule.

Pro pobyt venku je využíván sportovní areál školy se hřištěm, doskočištěm, běžeckou dráhou, travnatou plochou, sociální zabezpečením a pitnou vodou. Tento areál se nachází bezprostředně v blízkosti školy a je k dispozici neomezeně. Pro pobyt venku využíváme dlážděné terásky před třídami, dlážděný dvorek, dětské hřiště s průlezkami, zahradním altánkem, lavičkami a pískoviště. Zahradní areál byl obohacen o herní odpočinkovou plošinu a šplhací lanovou věž.

1x týdně je pro činnost školní družiny školní vyhrazena tělocvična a to v době od 13:30 do 14:30 hod. K dispozici máme i školní knihovnu a rekonstruovanou cvičnou kuchyňku.

Prostředí ŠD respektuje estetická kritéria, výzdoba se aktuálně obměňuje jak ve třídách, tak na chodbě školy, děti jsou do této činnosti aktivně zapojovány.

Samostatné šatny pro ŠD se ukázaly jako zbytečné a po drobných stavebních úpravách z nich vznikla samostatná učebna školní družiny (září 2018).

Šatny tříd i školní družiny jsou společné, nacházejí se v přízemí školy.

Školní družina se snaží prohlubovat spolupráci s rodiči a zlepšovat vztahy mezi školou a rodinou.

STRAVOVÁNÍ DĚTÍ

Stravování dětí je zajištěno ve školní jídelně, která je součástí školní budovy. Nachází se v samostatném traktu, s kterým je propojena chodbou. Systém platby strávníků je na čipy.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Zájmové vzdělání žáků zajišťuje od září 2019 - 5 vychovatelek (1 učitelka a 4 plně kvalifikované vychovatelky).

S úvazkem 100 % jsou 2 vychovatelky, zbývající vychovatelky pracují na snížený úvazek. Odborné vzdělávání si vychovatelky prohlubují absolvováním kurzů, seminářů, samostudiem odborné literatury a časopisů.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Úplata za zájmové vzdělávání ve školní družině je 200,- Kč měsíčně, vybírá se ve 2 etapách: září-prosinec 800,- Kč, leden-červen 1200,- Kč. Forma plateb je stanovena ve Vnitřním řádu ŠD. O snížení nebo prominutí platby rozhoduje ředitel školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, zejména v případě dětí se sociálním znevýhodněním. V případě sourozenců není poskytnuta žádná sleva.

Docházka žáka výhradně na ranní provoz ŠD je zpoplatněna částkou 100,- Kč měsíčně.

PODMÍNKY BOZP

Školní družina zajišťuje dětem bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální. Vytváří zázemí pro zdravý rozvoj žáků a bezpečné prostředí tak, aby se zde všichni cítili dobře. Podporuje dobré vztahy mezi žáky, zaměstnanci školy a rodiči.

a) Bezpečnost ve všech prostorách školní družinou je zajištěna:

* Vnitřním řádem ŠD

* Vnitřními řády specializovaných učeben (tělocvična, cvičná kuchyňka, kinosál, knihovna)

* Dohledem pedagogů

b) Bezpečnost venku, na veřejných komunikacích, sportovištích, parcích, dopravních prostředcích apod. je zajištěna:

* Poučením o bezpečném a vhodném chování na těchto místech

* Řádem školního hřiště

Každé oddělení školní družiny má k dispozici přenosnou a pevnou lékárníčkou, jejíž vybavení je pravidelně i průběžně kontrolováno a doplňováno. Umístěny jsou v kabinetě vychovatelek.

Důsledně je dbáno o dodržování pitného režimu - děti mají svůj vlastní zdroj (plastové lahve s pitím s sebou bereme i na venkovní činnosti). Pitná voda je dostupná v prostorách školy i na sportovním areálu, některé vychovatelky nalévají dětem šťávu.

Dvě oddělení ŠD jsou vybavena mobilními telefony, do kabinetu vychovatelek je zavedena pevná linka. Vedoucí vychovatelka má služební mobil vždy při sobě.

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Organice a prostředí v ŠD se snaží umožnit integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jsou pro ně vytvářeny přiměřené podmínky a je s nimi pracováno podle jejich potřeb .

Vybraným žákům, jako podpůrném opatření ve vzdělávání, je přiřazen asistent pedagoga nebo osobní asistent.

Nadaným žákům je poskytován dostatek podnětů k rozvíjení jejich nadání.

Organizujeme soutěže a turnaje.

Tito žáci dostávají také prostor pro rozvoj svých individuálních schopností.

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ ŽÁKŮ DO ŠKOLNÍ DRUŽINY

* O přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitel školy na základě vyplněných zápisních lístků a kritérií pro přijetí (upřednostňujeme žáky nižších ročníků 1. stupně, žáky z neúplných rodin, žáky zaměstnaných rodičů, žáky s celotýdenní docházkou v plném režimu).

* Zápisní lístky obsahují základní údaje o žákovi, způsob docházky a odchod z družiny, podpis zákonného zástupce, informaci o zdravotních problémech a zdravotní pojišťovnu.

* Odhlášení žáka z docházky do ŠD oznámí rodiče písemnou formou vychovatelce - tj.vyplněním formuláře, na vědomí je následně dáno řediteli školy.

* O podmíněčném vyloučení žáka rozhodne ředitel školy v případě závažného provinění.

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY ŠKOLNÍ DRUŽINY

Vybavení ŠD je na průměrné úrovni, žáci mají k dispozici stolní hry, hračky, stavebnice, výtvarný materiál, sportovní pomůcky, televizi, DVD přehrávač.

Vychovatelky si mohou zapůjčit didaktický materiál v kabinetě 1. a 2. stupně, k dispozici je dětská a odborná literatura.

V jedné učebně ŠD je starší nábytek, místo stolečků slouží školní lavice, skříňky jsou opotřebované, opravované .

Prostředí ŠD respektuje estetická kritéria, výzdoba se aktuálně obměňuje na chodbě školy i na panelech k tomu určených, všechny děti jsou aktivně zapojeny do těchto činností a současně se tím poskytuje rodičům přehled o dění a práci v ŠD.

Rodiče jsou měsíčně informováni o dění a činnostech v každém oddělení i prostřednictvím webových stránek školy.

Vstupní prostory, jídelnu, šatny a sociální zařízení má ŠD společné se ZŠ.

PROVOZ ŠKOLNÍ DRUŽINY

Zájmové vzdělání je poskytováno po dobu deseti měsíců - tj. po dobu konání školního roku. Činnost je přerušena v době podzimních, zimních nebo jarních prázdnin (výše úplaty zůstává stejná).

Provoz školní družiny začíná příchodem žáků do prostor ŠD v 6:15 až 7.40 hodin.

Následně si děti přebírají vychovatelky od vyučujících po skončení vyučování v 11.45. Děti, které mají výuku delší, předávají učitelky vychovatelce (i dělené vyučování).

Provoz školní družiny je zabezpečen do 16.30, jednotlivá oddělení se spojují v 15.00, 15.30, od 16.00 - 16.30 - funguje již jedno oddělení.

SPOLUPRÁCE S TŘÍDNÍMI UČITELI, VEDENÍM ŠKOLY A JINÝMI SUBJEKTY

Vychovatelky jsou každodenně informovány třídními učitelkami o aktuálním stavu dětí ze ŠD (docházka, nemocnost, aktuální zdravotní stav aj.).

Vychovatelky se zúčastňují schůzek učitelů s rodiči nebo si samy organizují schůzky s rodiči.

K jednáním s vedením školy dochází na základě vzniklých potřeb, nejsou stanoveny pravidelné schůzky, vedoucí vychovatelka zajišťuje předávání důležitých informací ze strany vedení, svolává schůzky vychovatelek dle aktuálnosti a potřeb provozu ŠD.

V případě zájmu studentů Pedagogické fakulty v Hradci Králové či jiných středních škol probíhá v jednotlivých odděleních školní družiny jejich průběžná i souvislá pedagogická praxe.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

PRAVIDELNÁ VÝCHOVNÁ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST je dána týdenní skladbou zaměstnání

- zájmové

- rekreační

- odpočinkové činnosti

* SPONTÁNNÍ ČINNOST - dle vlastního zájmu dětí dává prostor pro seberealizaci

* PŘÍLEŽITOSTNÁ ČINNOST

- zahrnuje akce a projekty, sportovní soutěže, výstavy, divadelní a cirkusová představení, tematické vycházky, besedy, exkurze, muzea, galerie, knihovny, kina, zámky, jiných škol apod.

Všechny činnosti jsou zahrnuty do týdenní skladby zaměstnání.

CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

* Rozvíjet osobnost dítěte.

* Podněcovat všechny žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů.

* Učit žáky osvojovat si základy slušného chování při stolování.

* Učit komunikovat, spolupracovat a respektovat se navzájem.

* Učit se předávat si znalosti, zkušenosti a dovednosti v různých oblastech.

* Učit se vnímat a chránit svět kolem nás, vytvářet si kladný vztah k přírodě.

* Nabízet různorodé činnosti s individuálním přístupem k jednotlivým žákům.

* Vytvářet podmínky a prostor pro odpočinek a relaxaci.

* Rozvíjet spolupráci s rodinami dětí.

* Prožívat radostné chvíle, jistotu a bezpečí.

1. ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1.1. Místo, kde žijeme

1.2. Lidé kolem nás

1.3. Lidé a čas

1.4. Rozmanitost přírody

1.5. Člověk a jeho zdraví

1.1. MÍSTO, KDE ŽIJEME

- poznává nejbližší okolí školy, družiny svého domova
- určuje významné objekty a některé z nich navštíví (knihovna, pošta, úřad, policie, požární zbrojnice)
- orientuje se v prostoru a čase
- seznámí se s polohou města, se světovými stranami a nadmořskou výškou
- účastní se vycházek a pobytů v přírodě
- pozoruje změny v různých ročních obdobích, určuje rostliny
- ochraňuje přírodu
- třídí odpad v souladu s ekologickou výchovou
- dbá na bezpečnost při cestě do školy, při hrách ve školní družině i v přírodě, na vycházkách, při dopravní výchově

(Kompetence činnostní a občanské)

1.2. LIDÉ KOLEM NÁS

- osvojuje si zásady společenského chování
- dbá na kamarádské vztahy
- je tolerantní, empatický

stránka **8 z 13**

- k ostatním lidem chová vzájemnou úctu, respekt

- snaží se předcházet šikaně okamžitou adekvátní reakcí na danou situaci
- komunikuje verbálně i neverbálně
- dodržuje pravidla školního a družinového řádu, pravidla stolování
- vypráví, co zhlédl, slyšel, vyhledal na internetu (zařazení prvků mediální výchovy)
- účastní se rozhovorů o dětech z menšin etnických i náboženských

(Kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální)

1.3. LIDÉ A ČAS

- všímá si odlišností - věk, sexuální orientace, úroveň znalostí a dovedností, regionální původ, náboženství, respektuje národnost
- osvojuje si a dodržuje správný denní režim
- vytváří si pravidelné návyky
- správně a účelně využívá svůj volný čas

(Kompetence k trávení volného času)

1.4. ROZMANITOST PŘÍRODY

- pozoruje přírodu okolo nás - rostliny, živočichy v našem okolí, chráněné druhy
- orientuje se ve sbírkách přírodnin
- pořádá výstavky
- sbírá obrázky z cest a porovnává je s typem naší krajiny
- shromažďuje informace o lese, účastní se besed – LESNÍ PEDAGOGIKA – lesy ČR
- pomáhá zvířátkům přežít zimu sběrem kaštanů a žaludů, které dodáváme
- všímá si dopadu znečištěného životního prostředí na lidi
- pozoruje řeku Labe, Orlici v našem městě a parky v okolí školy ve čtyřech ročních obdobích
- veškeré konání žáka se řídí zásadami environmentální výchovy

1.5. ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- tělovýchovnými činnostmi přispívá k vytváření rovnováhy mezi tělesným a duševním zdravím
- poznává sám sebe
- dbá na zdravotní prevenci, osobní hygienu a čistotu
- umí předcházet úrazům a ovládá základy zdravovědy
- vnímá význam zdravotnických zařízení v našem městě
- zná čísla první pomoci
- dodržuje zdravý jídelníček
- osvojuje si nové pohybové hry v místnosti, v terénu, v tělocvičně, relaxační cvičení
- dodržuje pitný režim

(Kompetence sociální a interpersonální, občanské, komunikativní)

2. INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

- vyhledává informace - časopisy, knihy
- práce s internetem, počítačem - zastoupeno ve větší míře ve výuce, v ŠD upřednostňujeme přímou komunikaci

(Kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů)

3. UMĚNÍ A KULTURA

V průběhu docházky do školní družiny se zaměřujeme na oblast výtvarnou, dramatickou, hudební, literární.

- vytváří a upevňuje si návyky slušného chování, stolování, oblékání, cestování apod.
- citlivě a tvořivě vnímá svět a okolí kolem nás
- používá tradičních i netradičních výtvarných technik, připravuje výstavky svých prací
- dramatizuje různé modelové situace
- aktivně se zúčastňuje návštěv kin, muzeí, knihoven, navštěvuje různé aktuální výstavy, kulturní představení, galerie

- využívá osvojené dovednosti při práci na tematických projektech
- poznává jiné národnosti a jejich kultury, seznámí se s jejich zvyky, obyčeji, jazyky, hymnami, vlajkami některých států

(Kompetence komunikativní, k učení)

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Klíčové kompetence jsou souhrnem vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které děti získávají v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Jedná se o dlouhodobý proces, který se bude prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

- 1. kompetence k učení**
- 2. kompetence komunikativní**
- 3. kompetence k řešení problémů**
- 4. kompetence sociální a personální**
- 5. kompetence občanská, činností a pracovní**
- 6. kompetence k naplnění volného času**

1. KOMPETENCE K UČENÍ

- * vyhledává a třídí informace, na základě jejich pochopení je efektivně využívá v procesu učení, praktickém životě a tvůrčích činnostech
- * používá obecně užívané termíny, znaky, symboly
- * zvládá dokončení započaté práce
- * klade si otázky, na které hledá odpovědi
- * vytváří si ucelenější pohled na přírodní, zeměpisné, společenské a kulturní jevy

2. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- * ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami
- * komunikuje bez ostychu a kultivovaně

- * nebojí se vyjádřit svůj názor, komunikuje s dospělými i vrstevníky
- * dokáže se prezentovat a ohájit svoji práci
- * naslouchá názorům druhých, rozumí jim a respektuje je
- * využívá získané dovednosti ke spolupráci

3. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- * všímá si dění okolo, problému druhých, nabídne pomoc
- * dokáže samostatně vyřešit problém nebo dokáže požádat o pomoc druhého
- * nenechá se odradit případným neúspěchem a hledá další řešení
- * uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí
- * umí využít svých znalostí, zkušeností a dovedností
- * chápe, že vyhýbání se problémům, není řešení

4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- * spolupracuje v kolektivu
- * samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně nese důsledky a odpovědnost
- * projevuje ohleduplnost, citlivost, toleranci, je ochotný pomoci
- * rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu
- * vyjadřuje své názory, dokáže se prosadit i přijmout kompromis
- * používá samostatně hygienické návyky

5. KOMPETENCE OBČANSKÁ, ČINNOSTNÍ A PRACOVNÍ

- * respektuje druhé, respektuje odlišnosti osobní, kulturní, náboženské
- * dokáže vyhodnotit situaci dle svých možností, chová se odpovědně s ohledem na zdravé i nebezpečné prostředí (přírodní i společenské)
- * dbá na zdraví své i ostatních, používá bezpečné pracovní pomůcky a vybavení, dokáže přiměřeně okolnostem pomoci v tísni
- * učí se plánovat, řídit, organizovat, odhaduje rizika svých nápadů
- * zná svá práva a povinnosti
- * dokáže pracovat podle instrukcí a návodu
- * uvědomuje si hodnotu majetku svého i druhých, váží si práce svojí i ostatních
- * umí dodržovat pořádek ve svých věcech i na svém pracovním místě
- * umí zhodnotit práci svou i druhých, práci umí dokončit
- * dokáže své dovednosti a výsledky své práce nabídnout druhým

6. KOMPETENCE K NAPLNĚNÍ VOLNÉHO ČASU

- * umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- * orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času
- * vytváří si návyky zdravého životního stylu
- * rozvíjí své zájmy a záliby v individuálních činnostech i v organizovaných skupinách
- * dokáže odmítnout nevhodnou nabídku při využití volného času
- * prohlubuje sociální vztahy a navazuje nová přátelství

Při rozvíjení dovedností dětí respektujeme jejich individualitu a výstupy z činností směřujeme přiměřeně k jejich věkovým možnostem a osobním zvláštnostem.

Přílohou k tomuto dokumentu je roční plán, který je vypracován vždy pro jeden školní rok.

Hradec Králové
1.únor 2020